

VÝROČNÁ SPRÁVA

LEPŠEJ REGULÁCIE V SEKTORE MSP

ZA ROK 2023

Zakladatelia Slovak Business Agency

1. ÚVOD

Čo znamená pojem „lepšia regulácia“ vo vzťahu k podnikateľskému prostrediu?

- Súhrn činností zameraných na znižovanie neprimeranej regulačnej záťaže podnikov a zlepšovanie podnikateľského prostredia v Slovenskej republike s dôrazom na mikropodniky, malé podniky a stredné podniky (MSP).

Kto zabezpečuje tieto činnosti?

- [Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky \(MH SR\)](#) ako národný koordinátor agendy lepšej regulácie, pričom časť právomocí bola delegovaná [Slovak Business Agency \(SBA\)](#) ako kľúčovej a najstaršej špecializovanej inštitúcii z hľadiska podpory MSP na Slovensku.

O aké činnosti ide?

1. Posudzovanie a kvantifikácia vplyvov navrhovaných (ex-ante) a existujúcich právnych predpisov (ex-post) a materiálov nelegislatívnej povahy prostredníctvom analýzy nákladov a prínosov jednotlivých možností a spôsobov regulácie na podnikateľské prostredie s dôrazom na MSP.
2. Vypracovanie návrhov opatrení na zníženie regulačnej záťaže MSP na účely zvýšenia konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia a hospodárskeho rastu.
3. Realizácia testu vplyvov na mikropodniky, malé podniky a stredné podniky - tzv. Test MSP, ktorý na základe poverenia MH SR vykonáva CLR.
4. Pomoc pri presadzovaní a zohľadňovaní špecifických požiadaviek mikropodnikov, malých podnikov a stredných podnikov, najmä v konzultačnom procese.
5. Realizácia hodnotenia tzv. efektu gold-platingu, t.j. nadmernej a neopodstatnenej aproximácie právnych predpisov Európskej únie pri ich preberaní do právneho poriadku Slovenskej republiky.

Aký je právny základ pre vykonávanie vyššie uvedených činností?

- Základom pre vykonávanie vyššie uvedených činností je [zákon č. 290/2016 Z. z. o podpore malého a stredného podnikania](#) (zákon o podpore MSP, konkrétne § 9 - 10) a tzv. [Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov \(Jednotná metodika\)](#).

Čo je Centrum lepšej regulácie (CLR)?

- Špecializovaný právno-analytický odbor zriadený v rámci SBA v nadväznosti na plnenie cieľov, ktoré predpokladá iniciatíva Európskej únie na podporu malého a stredného podnikania, známa pod názvom Small Business Act.
- Je tvorené tímom odborníkov z oblasti legislatívy a merania dopadov regulácií na podnikateľské prostredie (tzv. Business Impact Assessment), ktorých poslaním je prostredníctvom plnenia úloh zverených CLR **znižovať neprimeranú regulačnú záťaž podnikov a zlepšovať podnikateľské prostredie na Slovensku.**

Ako vyzerá legislatívny proces a aké úlohy v ňom má CLR?

Legislatívny proces, ako aj postavenie CLR v ňom, môžeme bližšie vidieť na infografike uvedenej nižšie. CLR sa do legislatívneho procesu zapája od jeho úplného začiatku, t.j. od prípravy materiálu a posúdenia vplyvov až po tzv. záverečné posúdenie:

- a. CLR sa účastní na konzultáciách k pripravovaným materiálom legislatívnej a nelegislatívnej povahy, tlmočí požiadavky MSP, upozorňuje na možné vplyvy materiálov na MSP a navrhuje alternatívne riešenia danej problematiky s cieľom znižovať regulačnú záťaž MSP,

- b. v prípade potreby vypracováva Test MSP, vrátane kvantifikácie vplyvov,
- c. v rámci predbežného pripomienkového konania (PPK) vyhodnocuje ako člen Stálej pracovnej komisie a gestor vplyvov na MSP kvalitu vypracovania predloženého materiálu, a to najmä doložky vybraných vplyvov a analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie,
- d. v medzirezortnom pripomienkovom konaní (MPK) predkladá obsahové pripomienky k predloženým materiálom s cieľom minimalizovať záťaž MSP,
- e. v prípade, že materiál dostal v rámci PPK nesúhlasné stanovisko Komisie, resp. jeho podoba sa výrazne zmenila po MPK, je materiál predložený na záverečné posúdenie, v rámci ktorého CLR opäť posudzuje kvalitu vypracovania predloženého materiálu.

Ako sa rodí zákon a aké miesto v ňom má Centrum lepšej regulácie?

Proces prijímania legislatívy

Postavenie Centra lepšej regulácie v procese prijímania zákonov

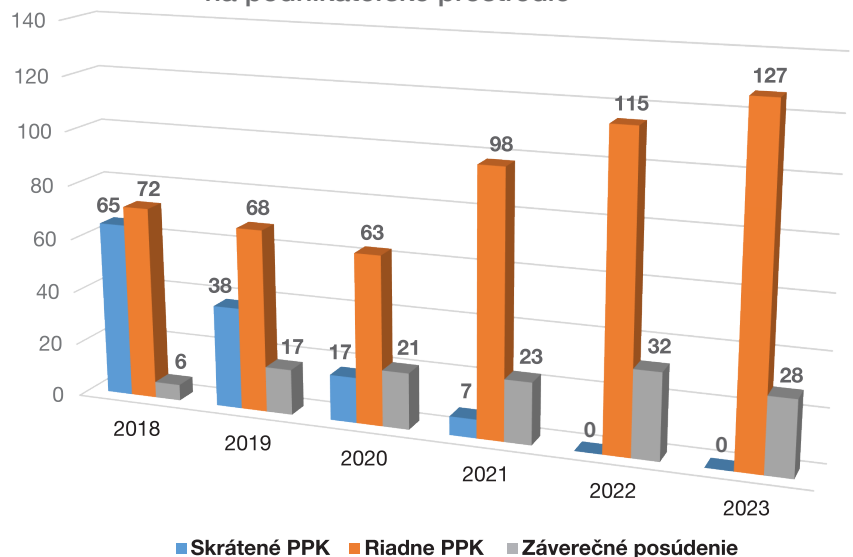
- » aktívny účastník konzultácií s podnikateľským prostredím
- » vykonávateľ Testu MSP ex ante, ako súčasť vplyvov na podnikateľské prostredie
- » ako člen Stálej pracovnej komisie pre posudzovanie vybraných vplyvov vypracováva stanovisko k vyhodnoteným vplyvom na mikro, malé a stredné podniky
- » vykonávať Testu MSP ex post v rámci prehodnotenia účelnosti legislatívy

2. VYBRANÉ ŠTATISTICKÉ UKAZOVATELE VO VZŤAHU K AGENDE LEPŠEJ REGULÁCIE

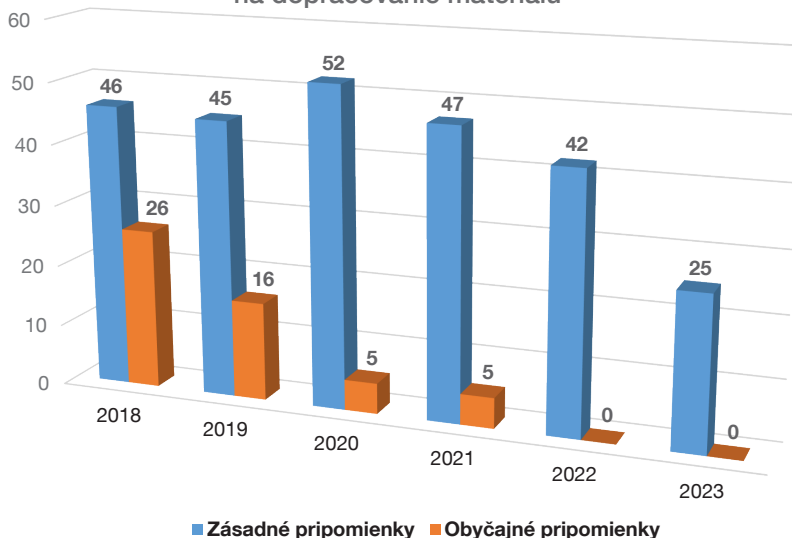
V období od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 CLR registrovalo v rámci svojho členstva v Stálej pracovnej komisii celkovo **454 predložených vládnych materiálov** (vrátane zverejnenia predbežnej informácie a oznámenia o začatí výkonu konzultácií s podnikateľskými subjektmi), z toho **155 materiálov** predložených na **predbežné pripomienkové konanie (PPK)** a na **záverečné posúdenie (ZP)** malo vplyv na podnikateľské prostredie. V porovnaní s rokom 2022 **stúpol počet predložených materiálov s vplyvom na podnikateľské prostredie zo 147 na 155.**

V rámci posudzovania vplyvov uplatnilo CLR v roku 2023 pripomienky k celkovo **25 materiálom**, pričom ku všetkým **25 materiálom boli uplatnené zásadné pripomienky**.¹ V prípade udelenia zásadných pripomienok možno stanovisko CLR považovať za „nesúhlasné“, v prípade udelenia obyčajných pripomienok možno stanovisko CLR považovať za „súhlasné s návrhom na dopracovanie“.

Počet materiálov predložených Komisii s vplyvom na podnikateľské prostredie

Stanoviská CLR s pripomienkami na dopracovanie materiálu

V roku 2023 predkladatelia porušili proces posudzovania vplyvov podľa Jednotnej metodiky predložením materiálu do medzirezortného pripomienkového konania len v 4 prípadoch.

¹ Zásadné pripomienky CLR udelilo v prípade, že v predloženom materiáli absentovali viaceré dôležité náležitosti podľa Jednotnej metodiky (napr. absencia analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie v prípade materiálu s identifikovaným vplyvom na podnikateľské prostredie, absentujúci popis a vyčíslenie novo zavádzaných povinností, nevyhodnotenie procesu konzultácií s podnikateľskými subjektami a pod.). Obyčajné pripomienky udeľuje CLR v prípade, ak predložené materiály vykazovali len malé nedostatky (napr. predkladateľ návrhu popísal a kvantifikoval vplyvy, no nie nevyhnutne v plnom rozsahu).

Aj v roku 2023 však pretrvával v rámci materiálov predložených na posúdenie Stálej pracovnej komisii **trend nedostatočného vyčísľovania nákladov** – zo 155 materiálov s identifikovaným vplyvom na podnikateľské prostredie **vyčísľili predkladatelia vplyvy iba v 74 prípadoch**, čo predstavuje **necelých 48 %**. Medziročne došlo k zlepšeniu, v roku 2022 boli náklady vyčíslené iba pri necelých 37 % materiáloch predložených na posúdenie Komisie.

Z dôvodu relatívne nízkeho počtu materiálov s vyčíslením vplyvov **nevieme objektívne zhodnotiť celkový vplyv predkladaných materiálov na podnikateľské prostredie.**

Celkové vyčíslené náklady vo vyššie uvedených 74 prípadoch tvorili **302,35 mil. €**. Ako príklady najnákladnejších návrhov regulácií môžeme uviesť:

- » novelu zákona o správcoch úverov a nákupcoch úverov s odhadovanými nákladmi vo výške 28,2 mil. €,
- » novelu zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve s odhadovanými nákladmi vo výške 10,1 mil. €,
- » návrh vyhlášky Ministerstva zdravotníctva č. 531/2023 Z. z. o kategorizácii ústavnej zdravotnej starostlivosti s s odhadovanými nákladmi vo výške 9,3 mil. €.

Celkové vyčíslené úspory vo vyššie uvedených 74 prípadoch tvorili **229,03 mil. €**. Ako príklady návrhov regulácií, ktoré vo výraznejšej miere navrhovali zníženie regulačnej záťaže môžeme uviesť:

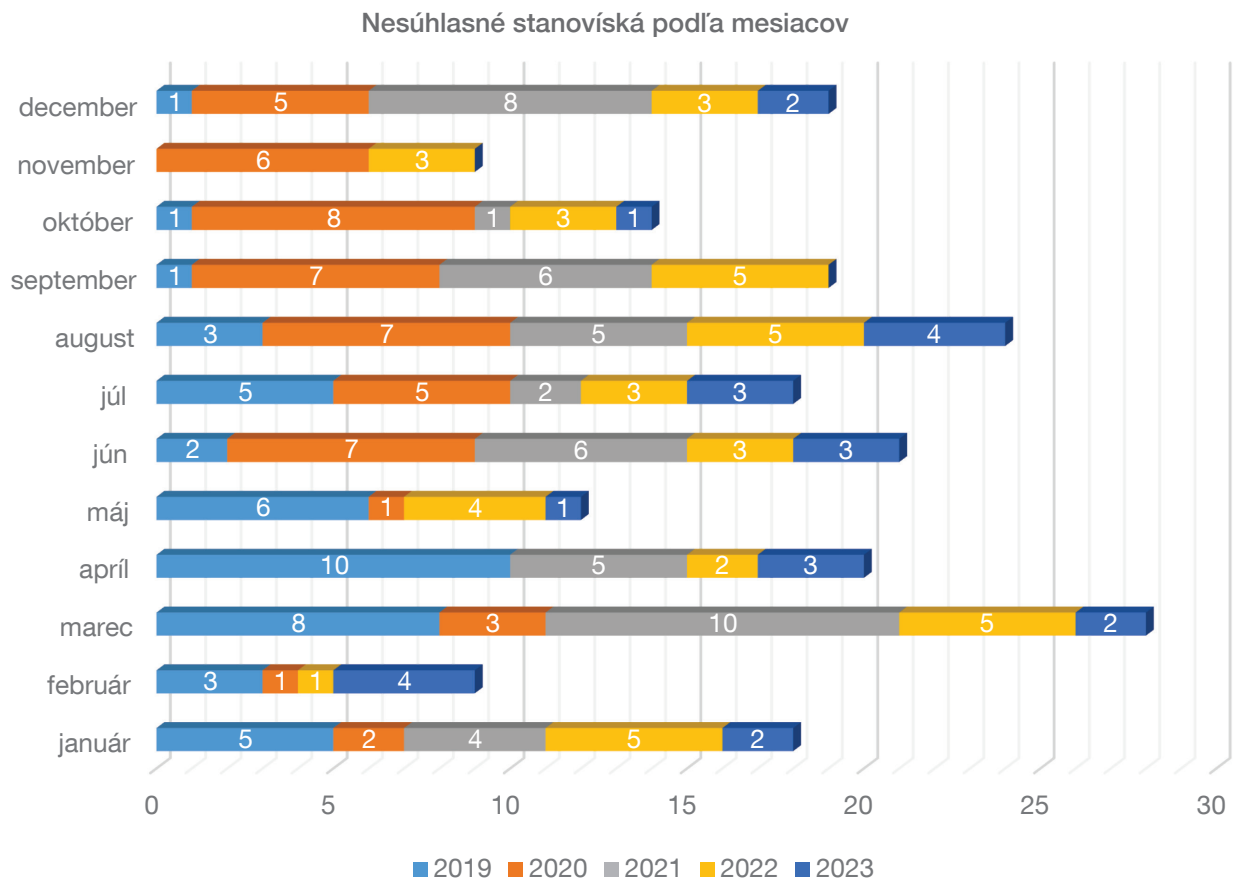
- » návrh vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou s odhadovaným znížením nákladov o 22,7 mil. €,
- » návrh novely zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave s odhadovaným znížením nákladov o 6 mil. €,
- » návrh vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci s odhadovaným znížením nákladov o 4,8 mil. €.

Čisté náklady teda predstavovali len v prípade materiálov s vyčíslenými vplyvmi viac než 73,32 mil. €. Tieto čísla však predstavujú značne skreslený pohľad na celkové náklady a úspory predložených materiálov a do budúca je teda nevyhnutné, aby predkladatelia vynakladali podstatne väčšie úsilie pri kvantifikácii nákladov regulácie.

Čo sa týka **stanovísk so zásadnými pripomienkami** (t.j. nesúhlasných, v celkovom počte 25) **udelených jednotlivým rezortom zo strany CLR**, najviac ich v roku 2023 bolo

udelených Ministerstvu zdravotníctva SR (5). Najčastejším dôvodom udelenia nesúhlasných stanovísk bolo absentujúce alebo nedostatočné vyznačenie a popis vplyvov predkladaných materiálov na podnikateľské prostredie.

Čo sa týka **stanovísk so zásadnými pripomienkami udelených zo strany CLR podľa kalendárnych mesiacov**, v roku 2023 ich bolo najviac udelených vo februári a auguste (zhodne po 4).

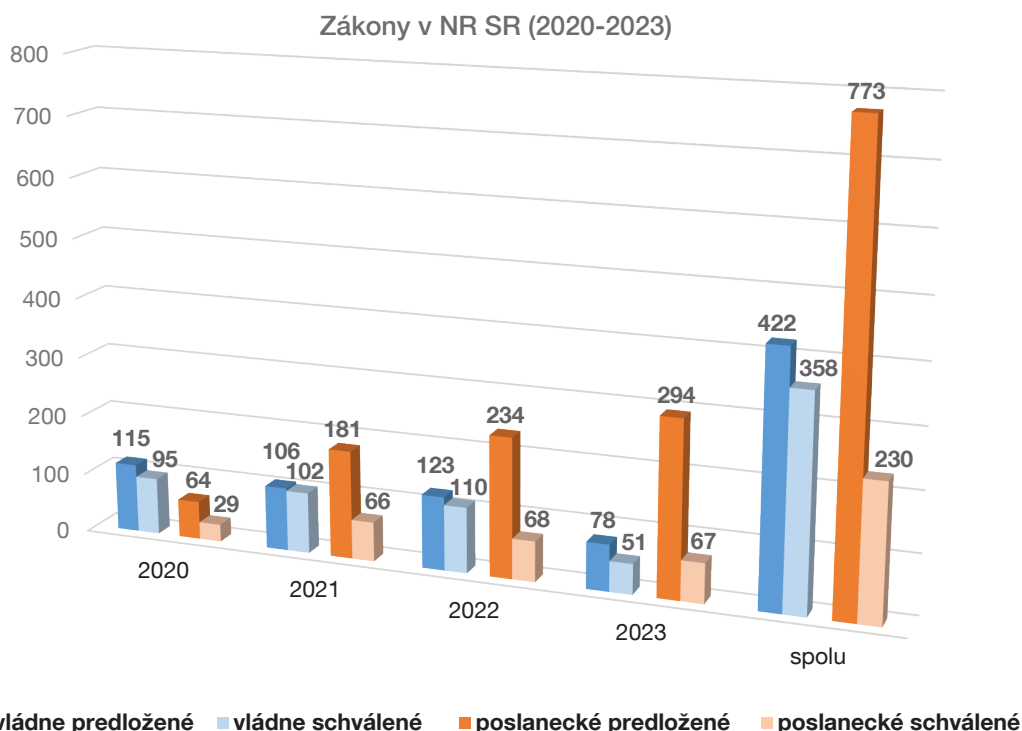
Štatistiky v rámci zákonov predložených do NR SR

V súvislosti so **všetkými návrhmi zákonov predložených do Národnej rady (NR SR) v roku 2023** je možné pozorovať výraznejší nárast celkovo predložených poslaneckých návrhov a zároveň výraznejší pokles celkovo predložených vládnych návrhov zákonov v porovnaní s rokmi 2020 – 2022.

- » V roku 2023 bolo predložených celkovo až 294 poslaneckých návrhov, pričom napr. v roku 2021 bolo predložených poslaneckých návrhov len 181.
- » Naproti tomu výrazne klesol počet predložených vládnych návrhov v roku 2023 oproti minulým rokom (2020-2022). V roku 2023 bolo do NR SR predložených celkovo len 78 vládnych návrhov, pričom v roku 2022 ich bolo až 123.²

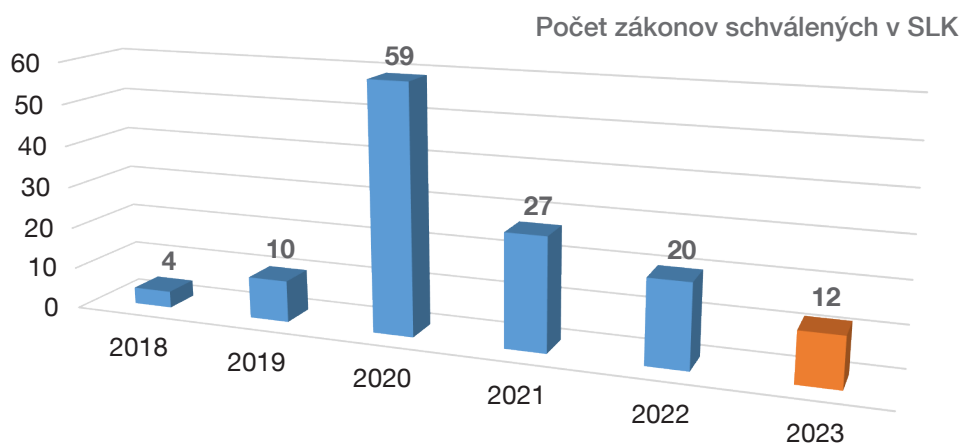
² V rámci týchto návrhov zákonov (poslaneckých a vládnych) určitá časť mala vplyv aj na podnikateľské prostredie, vrátane MSP. Cieľom tejto štatistiky bolo poukázať na celkovú situáciu v NR SR a celkový vývoj početnosti všetkých predložených návrhov zákonov za sledované obdobie (sledoval sa celkový trend rastu prípadne poklesu predložených návrhov zákonov do NR SR za obdobie 2020-2023).

V roku 2023 sme teda boli svedkami určitej anomálie, nakoľko bolo v NR SR schválených **viac poslaneckých návrhov zákonov (67), než vládnych (51)**. Takáto situácia je pri pohľade do minulosti naozaj raritná a nepochybne ju možno pripísať politickému súboju pred predčasnými parlamentnými voľbami, niekoľkomesačnému pôsobeniu úradníckej vlády a následnému vymenovaniu novej vlády, čo malo zásadný vplyv na predkladanie návrhov zákonov a ich schvaľovanie. Tieto dôvody zapríčinili aj výrazný pokles predložených a schválených vládnych návrhov zákonov v roku 2023.

Zákony schválené v skrátenom legislatívnom konaní

V roku 2023 klesol počet legislatívnych návrhov schvaľovaných v **skrátenom legislatívnom konaní (SKL)** v porovnaní s rokom 2022. Zatiaľ čo v roku 2022 bolo až 20 zákonov prijatých v SLK, **v roku 2023 poklesol počet materiálov schválených v SLK na 12**, z toho však až **10 materiálov** bolo schválených až v súčasnom 9. volebnom období (1.10.2023 - súčasnosť) a len **2 materiály** boli schválené v predošlom, teda 8. volebnom období (1.3.2020 – 30.9.2023).

Dodržiavanie vybraných zásad lepšej regulácie

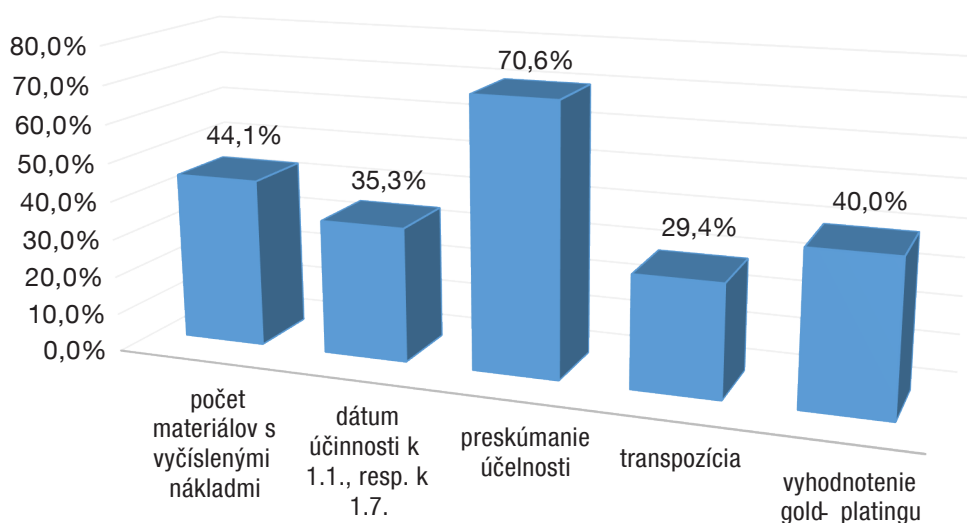
CLR počas celého roka sleduje **plnenie tzv. zásad lepšej regulácie**, ktoré sa nachádzajú v časti III. Jednotnej metodiky, a ktoré by sme mohli v krátkosti zhrnúť nasledovne:

1. Dostatočne **zreteľne naformulovať obsah predbežnej informácie**, aby z nej bolo možné posúdiť, či materiál predpokladá vplyvy na podnikateľské prostredie.
2. Určiť, na aké **veľkostné kategórie podnikov** bude mať navrhovaný materiál vplyv.
3. Kvantifikovať **približný počet** dotknutých podnikateľských subjektov.
4. **Uskutočniť a reálne vyhodnotiť konzultácie** s podnikateľskými subjektmi.
5. Zvážiť zavedenie **zjednodušených režimov pre MSP**.
6. Zaviesť **princíp one in – one out** (nezvyšovanie celkovej regulačnej záťaže) a **jednotný dátum účinnosti regulácie** (ideálne raz ročne k 1.1.).
7. Vyhnúť sa **efektu gold-platingu**, t.j. preberaniu smerníc EÚ do právneho poriadku SR v prísnejšej forme než je nevyhnutné.
8. **Kvantifikovať celkové náklady regulácie**.
9. **Prehodnocovať už účinnú reguláciu** v pravidelných časových intervaloch (preskúmanie účelnosti napr. po 5 rokoch od nadobudnutia účinnosti).

Dodržiavanie vybraných zásad lepšej regulácie CLR monitorovalo na **zákonoch** schválených v roku 2023 v NR SR, ktoré vykazovali vplyvy na podnikateľské prostredie. Celkovo bolo v roku 2023 v NR SR schválených **118 zákonov (vládných a poslanečných spolu)**, pričom **34 z nich malo identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie**.

Z týchto 34 zákonov s vplyvom na podnikateľské prostredie boli vplyvy vyčíslené len v 15-tich prípadoch, v 12-tich prípadoch bol zákon prijatý s účinnosťou od 1. januára, resp. 1. júla, v 24-och prípadoch predkladateľ určil dátum preskúmania účinnosti zákona, v 10-tich prípadoch sa jednalo o transpozíciu, pričom iba v prípade 4-och materiálov predkladateľ identifikoval gold-plating, teda prebratie smernice EÚ do právneho poriadku SR v prísnejšej forme, než je nevyhnutné. Nakoľko sa však v prípade vyhodnotenia efektu gold-platingu jedná o konštatovanie predkladateľa, ktoré CLR ďalej neoverovalo, nevieme vyhodnotiť skutočnú mieru minimalistickej transpozície smerníc EÚ.

Dodržiavanie zásad lepšej regulácie pri zákonoch s vplyvom na PP schválených v NR SR (podiel v %)

CLR taktiež každoročne skúma, **s akou frekvenciou sa mení 11 najdôležitejších zákonov pre MSP v priebehu jedného roka.** V roku 2023 nadobudlo účinnosť celkovo 38 noviel nižšie uvedených zákonov, čo je o 9 menej ako v roku 2022 keď ich bolo až 47.

TOP 11 najdôležitejších zákonov pre MSP	Počet novelizačných dátumov od 1.1. do 31.12. kalendárneho roka				
	2019	2020	2021	2022	2023
Názov právneho predpisu					
Obchodný zákonník	1	2	1	1	2
Zákon o dani z pridanej hodnoty	3	1	4	2	2
Zákon o dani z príjmov	8	5	5	6	6
Zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice	4	2	1	0	0
Zákon o správe daní (Daňový poriadok)	3	5	3	7	3
Zákon o účtovníctve	1	2	1	3	2
Zákon o obchodnom registri	2	1	2	1	5
Zákon o sociálnom poistení	5	16	10	10	9
Zákon o zdravotnom poistení	5	4	8	7	3
Zákonník práce	2	5	3	7	3
Živnostenský zákon	4	6	2	3	3
Počet noviel celkom	38	49	40	47	38
Priemerný počet noviel zákonov za mesiac	3,17	4,1	3,3	3,9	3,2

CLR je každoročne odborným konzultantom [ankety Byrokratický nezmysel roka](#), ktorú vyhlasuje Združenie mladých podnikateľov Slovenska a ktorá predstavuje platformu na zber podnetov od podnikateľov, ktorým v praxi vybrané regulácie spôsobili nemalé prekážky, a to bez zjavne opodstatneného dôvodu prijatia takejto regulácie. Cieľom tejto iniciatívy je, aby po zozbieraní podnetov od podnikateľov bola v spoločnosti a medzi vládnymi predstaviteľmi vyvolaná diskusia o opodstatnenosti tej-ktorej úpravy a zodpovedanie si otázky,

či význam plnenia týchto povinností skutočne stojí za neúmerne vynaložené tak administratívne, ako aj finančné náklady zo strany podnikateľov. **V roku 2023 vyzerala finálová desiatka podnetov nasledovne:**

P. č.	Podnet	Stav
1.	Dvojaký meter štátu – niektoré sumy vie zmeniť aj trikrát ročne, iné necháva viac ako desať rokov rovnaké	nevyriešené
2.	Zamestnávateľ platí dovolenku aj zamestnancom, ktorí si ju „neodpracovali“	nevyriešené
3.	Podnikatelia sú pokutovaní za to, že si úrady medzi sebou nevedia vymeniť údaje	nevyriešené
4.	Chaos v DPH-čke – príbuzné produkty majú odlišné sadzby, nevyznajú sa v tom ani predajcovia	nevyriešené
5.	Zdravotníkov je u nás akútny nedostatok, no tých zahraničných brzdíme zbytočnou byrokraciou	nevyriešené
6.	Daňové výhody získate, ak podnikáte iba s cudzími	nevyriešené
7.	Príbalový leták k liekom nepotrebuje mať stanovenú veľkosť písma, spotrebiteľská zmluva áno	nevyriešené
8.	Zbytočné odhlasovanie v Sociálnej poisťovni – mnohí podnikatelia sa po pár dňoch opäť registrujú	nevyriešené
9.	Nie je eKolok ako eKolok – tie zakúpené online majú 24-násobne kratšiu platnosť	nevyriešené
10.	Jedno potvrdenie vie štátny úrad od súdu vyžiadať, druhé nechal na pleciach podnikateľov	nevyriešené
Výsledok		0/10

V súčasnosti sa nepodarilo vyriešiť ani jeden z finálových podnetov roka 2023.³ Čo sa týka úspešnosti riešenia predkladaných podnetov zo strany zákonodarcov, za 12 rokov ankety vyzerala situácia ku koncu roka 2023 nasledovne:

- » 12 ročníkov ankety (2012 – 2023)
- » 120 zaťažujúcich opatrení
- » 31 vyriešených podnetov
- » 22 čiastočne vyriešených podnetov
- » **44 % úspešnosť riešenia podnetov**

³ Ku dňu vydania Výročnej správy lepšej regulácie za rok 2023.

3. LEGISLATÍVNE ZMENY ROKA 2023 S VPLYVOM NA PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE

CLR na dennej báze monitoruje legislatívne zmeny a zaznamenáva tie, ktoré majú vplyv na podnikateľské prostredie, s dôrazom na MSP. Nasledovný zoznam uvádza legislatívne zmeny s vplyvom na MSP, ktoré nadobudli účinnosť v roku 2023.

a) Účinnosť v roku 2023

Za rok 2023 sa stali účinné nasledujúce, z pohľadu CLR z hľadiska vplyvov na MSP, negatívne opatrenia:

- zvýšenie sumy minimálnej mzdy zo 646 eur na 700 eur,
- zvýšenie výšky príplatkov pre zamestnancov za prácu v sobotu, v nedeľu a nočnú prácu, ktoré sa opäť naviazali na minimálnu mzdu,
- zvýšenie minimálnych mzdových nárokov zamestnancov,
- každoročné zvyšovanie odvodov pre SZČO,
- opätovné zavedenie povinnosti viesť evidenciu o cenách tovarov, vrátane kalkulácií nákladov a zisku tri roky po predaji tovaru aj pre vybraných predávajúcich, ktorí predávajú tovar, na ktorý sa nevzťahuje regulácia cien,
- prijatie nového zákona o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, ktorým sa ustanovujú sankcie vo vzťahu k povinnostiam vyplývajúcim z nového zákona o všeobecnej bezpečnosti výrobkov (orgán dohľadu uloží hospodárskemu subjektu, ktorý uvedie na trh alebo sprístupní na trh nebezpečný výrobok, a to aj počas poskytovania služby, ktorý spôsobí ujmu na živote alebo zdraví spotrebiteľa, pokutu od 500 eur do 150 000 eur),
- prijatie nového zákona o žalobách na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľom, ktorým sa zavádza fikcia, že rozhodnutie súdu/správneho orgánu ktoréhokoľvek členského štátu o existencii porušenia kolektívnych záujmov spotrebiteľov môžu použiť strany konania ako dôkaz na účely akejkoľvek ďalšej žaloby proti tomu istému obchodníkovi pre ten istý postup,
- ustanovenie oznamovacej povinnosti pre dovozcov ekologickej poľnohospodárskej výroby - ustanovuje sa povinnosť prevádzkovateľa vopred informovať kontrolný ústav o dovoze produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby z tretích krajín písomne v listinnej podobe alebo elektronickej podobe najneskôr dva pracovné dni pred dovozom (v informácii je povinný uviesť pôvod, druh, množstvo, dátum a miesto dovozu produktu ekologickej poľnohospodárskej výroby alebo produktu z konverzie z tretej krajiny),
- zavedenie štyroch základných donucovacích opatrení v Exekučnom poriadku, a to peňažná pokuta, zadržanie vodičského preukazu, zadržanie osvedčenia o evidencii vozidla a použitie technických prostriedkov brániacich užívanie vecí,
- peňažnú pokutu ako donucovacie opatrenie ustanovenú v Exekučnom poriadku môže po novom uložiť priamo súdny exekútor právnickej osobe do 1 000 eur a pri opakovanom uložení peňažnej pokuty, najviac v súhrne 30 000 eur,
- zavedenie možnosti, ktorá umožňuje súdnemu exekútorovi podať aj návrh na uloženie donucovacieho opatrenia súdom, ak uloženie donucovacieho opatrenia priamo súdnym exekútorom nevedlo k splneniu dotknutej povinnosti alebo je zrejmé, že takéto opatrenie nebude postačujúce,

- zavedenie možnosti, aby na návrh exekútora mohol súd uložiť peňažnú pokutu právnickej osobe až do výšky 10 % jej ročného obratu za predchádzajúce účtovné obdobie, ak nie je možné zistiť ročný obrat, najviac v súhrne 50 000 eur v prípade nesplnenia povinností právnickej osoby v exekučnom konaní,
- zavedenie povinnosti pre žiadateľov a akreditované osoby podávať žiadosť o akreditačné služby a iné služby Slovenskej národnej akreditačnej služby (SNAS) prostredníctvom informačného systému SNAS (informačný systém SNAS slúži taktiež na komunikáciu medzi SNAS a subjektom, ktorý sa zaregistroval do informačného systému alebo akreditovanou osobou),
- zavedenie novej administratívnej povinnosti pre podnikateľov v súvislosti s reformou súdnej mapy (podnikatelia so sídlom v Bratislave a okolí alebo v Košiciach a okolí majú po novom povinnosť na svojich firemných dokumentoch či na webovej stránke uvádzať, že ich do obchodného registra zapísal Mestský súd Bratislava III alebo Mestský súd Košice).

A naopak, za rok 2023 sa stali účinné nasledujúce, z pohľadu CLR z hľadiska vplyvov na MSP, pozitívne opatrenia:

- presadenie zásady, aby zákony s vplyvom na podnikateľské prostredie nadobúdali účinnosť k 1. januáru alebo k 1. júlu príslušného kalendárneho roka, s ohľadom na dodržanie dostatočnej legisvakančnej doby,
- umožnenie založiť spoločnosť s ručením obmedzeným zjednodušeným spôsobom, a to prostredníctvom elektronického formulára na vytvorenie spoločenskej zmluvy (ak zakladatelia budú postupovať zjednodušeným spôsobom založenia a zapísania do obchodného registra vo vzťahu k špecificky určeným živnostiam - vznikne živnostenské oprávnenie automaticky zápisom do obchodného registra),
- rozšírenie výnimky z nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania rodinných príslušníkov aj na 2-osobovú s.r.o.,

- zjednodušenie podmienok zamestnávania sezónnych zamestnancov, a to vytvorením nového poddruhu dohody o pracovnej činnosti na výkon sezónnej práce, ktorá môže mať maximálny rozsah 520 hodín v kalendárnom roku a priemerný týždenný pracovný čas za obdobie najviac 4 mesiacov nesmie presiahnuť 40 hodín,
- zjednotenie maximálnych limitov na platby v hotovosti pre všetky fyzické a právnické osoby (výška sumy, do ktorej budú možné platby v hotovosti sa zjednodila na 15 000 eur),
- trvalé zníženie DPH pre športoviská, vleky a gastro sektor (reštauračné a stravovacie služby), a to z pôvodných 20 % na 10 %,
- zamestnávateľom, ktorí zamestnávajú troch a viac zamestnancov v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu končí k 30. júnu 2023 povinnosť platiť koncesionárske poplatky,
- odpustenie odvodov zamestnávateľom v potravinárstve a v živočíšnej výrobe za ich zamestnancov za polročné obdobie od augusta 2023 do januára 2024 (zamestnávateľ platí v tomto období iba poistné na úrazové poistenie a poistné na garančné poistenie),
- umožnenie prístupu do Registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (RPO) notárom, bankám a pobočkám zahraničných bánk, a to bezodplatne a automatizovaným spôsobom,
- ustanovenie možnosti, aby registráciu údajov do obchodného registra mohli vykonávať aj externí registrátori, a to notári, ktorí už v súčasnosti so súdmi riešia agendu dedičských konaní,
- upustenie od vymáhania pokút za nesplnenie povinnosti podať návrh na zápis zmeny zapísaných údajov (rodných čísiel) do obchodného registra (v prípade nesplnenia tejto povinnosti zápisu údajov hrozila podnikateľom pokuta až do výšky 3 310 eur),
- zavedenie možnosti realizovať odbornú skúšku patentového zástupcu dištančnou online formou,
- zavedenie zmeny spôsobu registrácie daňovníkov na daň z príjmov a to tak, že správca dane registruje na daň z príjmov z úradnej moci tie fyzické osoby a právnické osoby, ktorú sú zapísané do obchodného registra a živnostenského registra,
- doplnenie definície významnej kontrolovanej transakcie alebo skupiny kontrolovaných transakcií (za kontrolovanú transakciu sa už nepovažuje právny vzťah alebo iný obdobný vzťah, na základe ktorého ani jedna závislá osoba nedosiahne zdaniteľný príjem (výnos), ani daňový výdavok v príslušnom zdaňovacom období v hodnote prevyšujúcej 10 000 eur - uvedené neplatí, ak ide o úver alebo pôžičku s istinou nad 50 000 eur),
- rozšírenie okruhu zákonom uznateľných daňových výdavkov – jedná sa o výdavky vynaložené na prevádzku vlastných materských škôl a zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa,
- zavedenie povinnosti pre správne orgány neprihliadať na pripomienky dotknutej verejnosti v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, ak sú zjavne nedôvodné,
- zavedenie možnosti neprihliadať v povoľovacom konaní k navrhovanej činnosti na odôvodnené písomné stanoviská a pripomienky, o ktorých už bolo rozhodnuté v konaní o posudzovaní vplyvov na životné prostredie,
- zjednodušenie konania o posudzovaní vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie v prípade, ak sa koná na základe vydania odborného stanoviska štátneho orgánu ochrany prírody a krajiny (konanie prejde po novom priamo do fázy prerokovania a určenia rozsahu hodnotenia, čím sa preskočí fáza predloženia zámeru),
- zjednodušenie administratívy a podávania daňových priznaní športových odborníkov (týka sa to daňovníkov, ak majú príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ak nepatria do príjmov zo závislej činnosti a sú tzv. aktívnymi príjmami - tieto príjmy športových odborníkov sa budú zdaňovať daňou vyberanou zrážkou),
- odbúranie povinnosti evidencie druhu a čísla dokladu totožnosti u konečných užívateľov výhod v obchodnom registri a v registri mimovládnych organizácií (obchodný register po novom nebude vyžadovať zapisovanie údajov o druhu a čísle dokladu totožnosti u konečných užívateľov výhod v prípade, ak je konečným užívateľom výhod občan Slovenskej republiky),

- zrušenie poplatku za navýšenie kapacity elektronickej štátnej schránky na portály slovensko.sk, ktorú využívajú podnikatelia,
- prijatie nového zákona o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, ktorým sa rušia právne predpisy upravujúce požiadavky na bezpečnosť zapaľovačov, magnetických hračiek, výrobkov obsahujúcich biocídny dimetylfumarát, ako aj požiadavky na bezpečnosť textilných vlákien a priadzí, textilných usňových a odevných výrobkov z textilu a usne určených na priamy styk s pokožkou (zrušením uvedených právnych predpisov sa rušia osobitné požiadavky na bezpečnosť určitého okruhu výrobkov, čo znamená nižšie zaťaženie hospodárskych subjektov sprístupňujúcich tieto výrobky na trh),
- prijatie nového zákona o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, ktorým sa zároveň zmierňujú podmienky predaja tovaru s minimálnou dobou trvanlivosti spočívajúce v tom, že obchodník môže sprístupňovať na trh výrobky aj po uplynutí doby minimálnej trvanlivosti, ak spĺňajú požiadavky na bezpečnosť a spotrebiteľia sú pred kúpou upozornení na uplynutie doby minimálnej trvanlivosti,
- prijatie nového zákona o všeobecnej bezpečnosti výrobkov zavádza inštitút zbavenia sa zodpovednosti obchodníka, podľa ktorého mu nemožno uložiť pokutu, ak preukáže, že nemohol v čase sprístupňovania výrobku na trhu vedieť o skutočnosti, že výrobok nie je bezpečný,
- novým zákonom o všeobecnej bezpečnosti výrobkov sa zaviedlo pravidlo, podľa ktorého sa uloží pokuta za nebezpečný výrobok iba hospodárskemu subjektu zodpovednému za prvé sprístupnenie výrobku na trhu Slovenskej republiky, ktorý má sídlo alebo miesto podnikania na území Slovenskej republiky,
- novým zákonom o všeobecnej bezpečnosti výrobkov sa taktiež výslovne ustanovuje povinnosť nezačať správne konanie a neuložiť pokutu hospodárskemu subjektu v prípade, ak prijme dobrovoľné opatrenie primerané a dostatočné vzniknutej situácii, prípadne splní nápravné opatrenie uložené orgánom dohľadu vo vzťahu k niektorým porušeniam zákona.

b) Platnosť v roku 2023 a účinnosť v roku 2024

Za rok 2023 boli prijaté nasledujúce, z pohľadu CLR z hľadiska vplyvov na MSP, **negatívne opatrenia**, ktorých účinnosť nastala v roku 2024:

- zvýšenie sumy minimálnej mzdy zo 700 eur na 750 eur,
- zvýšenie výšky príplatkov pre zamestnancov za prácu v sobotu, v nedeľu a nočnú prácu, ktoré sa opäť naviazali na minimálnu mzdu,
- zvýšenie minimálnych mzdových nárokov zamestnancov,
- každoročné zvyšovanie odvodov pre SZČO,
- zvýšenie sadzby dane pri výplate podielov na zisku (dividend) zo 7 % na 10 %,
- zavedenie staro-nového inštitútu v podobne minimálnej dane pre právnické osoby, kedysi označovaný aj ako daňová licencia (výška minimálnej dane bude závisieť od dosiahnutých zdaniteľných príjmov za zdaňovacie obdobie, pričom môže byť od 340 eur do 3 840 eur).
- uplatnenie 10 % zníženej sadzby dane na reštauračné (stravovacie) služby sa po novom nevzťahuje na podávanie alkoholických nápojov s obsahom alkoholu viac ako 0,5 % objemu,
- zvýšenie základnej sadzby dane pre lieh zo 130 % zo sumy 1 080 eur na 138 % (znížená sadzba je 50 % zo základnej sadzby),
- zverejnenie zoznamu zamestnávateľov Sociálnou poisťovnou, ktorí si neplnia povinnosti, ktorých dôsledkom je nedoplatok na poisťovnu (zamestnávateľ bude povinný oznámiť zamestnancovi, že bol zverejnený v takomto zozname do 14 dní od zverejnenia, a to písomne alebo formou SMS či elektronickou poštou,
- zvýšenie sadzby poisťného pre zamestnávateľov z 10 % na 11 % z hrubej mzdy zamestnanca a
- zvýšenie sadzby poisťného pre SZČO a samoplatiteľa zo 14 % na 15 % z ich vymeriavacieho základu (zvýšenie nákladov podnik. prostredia o 387,14 mil. €),

- zvýšenie sadzby poistného pre zamestnávateľa, ktorý zamestnáva osoby so zdravotným postihnutím, a to z 5 % na 5,5 % (ak ide o SZČO so zdravotným postihnutím sadzba poistného sa zvyšuje zo 7 % na 7,5 % z vymeriavacieho základu),
- zvýšenie poplatkov za prvozápisy do Obchodného registra SR, a to za prvozápis akciovej spoločnosti z 375 eur na 550 eur, za prvozápis iných právnických osôb zo 150 eur na 220 eur, pri zápise zmeny právnej formy obchodnej spoločnosti zo 165 eur na 220 eur a pri zmene alebo doplnení údajov do obchodného registra sa poplatok zvyšuje z 33 eur na 50 eur,
- zvýšenie poplatku za výpis z registra trestov, ktorý je často potrebný pri rôznych úkonoch, pri zapájaní sa do projektov či žiadaní o finančnú podporu, a to zo 4 eur na 6 eur.

A zároveň, za rok 2023 boli prijaté nasledujúce, z pohľadu CLR z hľadiska vplyvov na MSP, **pozitívne opatrenia**, ktorých účinnosť nastala v roku 2024:

- ustanovenie výnimky z pravidla, že štátne sviatky sú dňami pracovného pokoja (1. september je aj naďalej štátnym sviatkom, nie však dňom pracovného pokoja, ani sviatkom v zmysle Zákonníka práce – od roku 2024 tak zamestnancovi za výkon práce v deň štátneho sviatku 1. september nevzniká nárok na mzdové zvýhodnenie za prácu vo sviatok),
- rozšírenie 15 % sadzby dane z príjmu pre podnikateľov z obratu do 49 790 eur na 60 000 eur, kedy bude možné po splnení podmienok získať štátut mikrodaňovníka, ktorý si môže následne uplatniť rôzne zvýhodnenia vyplývajúce výlučne z tohto postavenia (zvýhodnené pravidlá odpočítania daňovej straty a odpisovania hmotného majetku),
- oslobodenie nepeňažného plnenia od dane u zamestnanca, ktoré prijal formou zamestnaneckej akcie na spoločnosti svojho zamestnávateľa alebo obchodného podielu na spoločnosti svojho zamestnávateľa, pričom takto prijaté nepeňažné plnenie sa ocení nominálnou hodnotou akcie alebo hodnotou vkladu, ktorý takto prijal,
- novým zákonom o premenách obchodných spoločností a družstiev sa zavádzajú nové inštitúty v práve obchodných spoločností s cieľom poskytnúť spoločnostiam ďalšie možnosti ako svoje podnikanie usporiadať - novým inštitútom je tzv. odstiepenie (zodpovedať má čiastočnému rozdeleniu, keď spoločnosť nezaniká a jej časť sa odčleňuje do inej spoločnosti), novým inštitútom je taktiež tzv. cezhraničné rozdelenie, vyžadované európskou smernicou (ide o také rozdelenie spoločnosti, keď nástupníckou spoločnosťou je novozałożená spoločnosť a je prítomný cezhraničný element v podobe aspoň jednej zúčastnenej alebo nástupníckej spoločnosti zapísanej v inom členskom štáte EÚ),
- na účely centralizácie a elektronizácie konkurzného konania, vrátane malého konkurzu, reštrukturalizačného konania, konania o oddlžení, konania o verejnej preventívnej reštrukturalizácii a likvidácie a dodatočnej likvidácie (ak ide o likvidáciu nariadenú súdom) sa v roku 2025 zriadi centralizovaný insolvenčný register,
- zavedenie tzv. integrovaného konania v zákone o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktorého cieľom je v prvom rade zabezpečiť zjednodušenie a optimalizáciu procesov prípravy a povoľovania investičných projektov so zachovaním všetkých environmentálnych štandardov, a zároveň odstrániť prvky umožňujúce neodôvodnené prietahy v konaniach.

4. ZÁVERY A ODPORÚČANIA

01.

I. Zvýšenie kvality materiálov predkladaných na posúdenie Stálej pracovnej komisie, najmä čo sa týka vyčíslovania vplyvov

- Ako v minulých rokoch, tak aj v roku 2023, pretrvával trend nedostatočnej kvantifikácie vplyvov materiálov predkladaných na posúdenie Stálej pracovnej komisie. V roku 2023 predkladatelia vyčíslili vplyvy na podnikateľské prostredie len v prípade 74 materiálov, čo pri 155 materiáloch s identifikovaným vplyvom na podnikateľské prostredie predstavuje **necelých 48 %**. Pre objektívne zhodnotenie výšky novo zavedeného regulačného zaťaženia podnikateľského prostredia je nevyhnutné, aby predkladatelia uskutočnili minimálne hrubý odhad vplyvov v každom prípade, kedy je takýto odhad možný.

02.

II. Zvýšenie kvality poslaneckých návrhov zákonov prostredníctvom dodržiavania povinnosti kvantifikácie nákladov poslaneckých návrhov zákonov a zákonov predložených výbormi zo strany Ministerstva hospodárstva SR, ako aj povinnosť stanovovať účinnosť zákonov s vplyvom na podnikateľské prostredie vždy k 1. januáru, resp. k 1. júlu daného kalendárneho roka

- Vyššie uvedené povinnosti sú účinné od 01.05.2023, pričom vzhľadom na predčasné voľby do NR SR nevieme v súčasnosti vyhodnotiť, do akej miery sa tieto novozavedené pravidlá dodržiavajú. V budúcnosti budeme podrobne skúmať, do akej miery poslanci a výbory NR SR naozaj získavajú od MH SR stanoviská s vyčíslením vplyvov.

03.

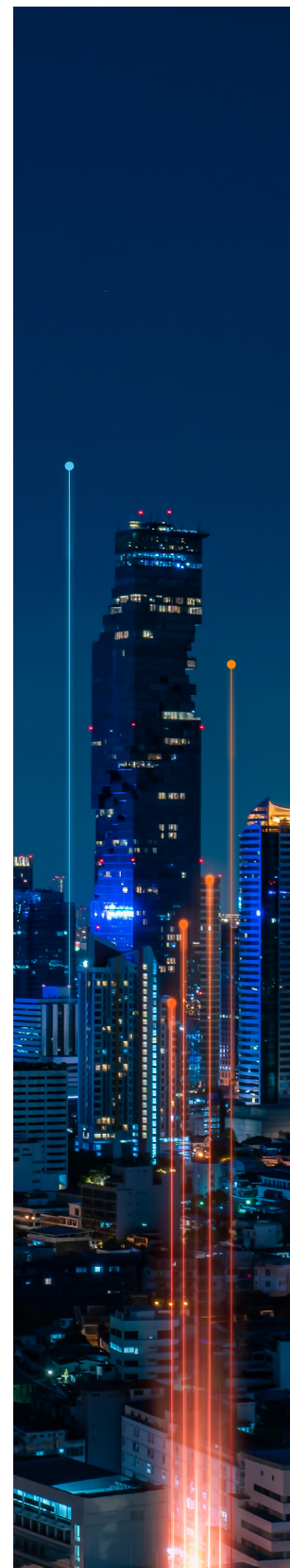
III. Zvýšenie miery dodržiavania zásad lepšej regulácie (one in – two out, preskúmanie účelnosti, vyhodnotenie gold-platingu, etc.)

- Zásady lepšej regulácie boli v prípade zákonov schválených v NR SR opäť dodržiavané skôr formálne. Len asi 35,3 % materiálov s vplyvom na podnikateľské prostredie nadobudlo účinnosť k 1. januáru, resp. k 1. júlu kalendárneho roka. Taktiež iba 44,1 % materiálov s vplyvom na podnikateľské prostredie malo vyčíslené náklady. Na základe vyššie uvedeného je teda nevyhnutné, aby predkladatelia legislatívnych návrhov dbali na dodržiavanie zásad lepšej regulácie, ktorými minimalizujú záťaž na podnikateľské prostredie.

VYSVETLENIE ZÁKLADNÝCH/KLÚČOVÝCH POJMOV:

- **Gold-plating** - predstavuje nadmernú a neopodstatnenú aproximáciu právnych predpisov Európskej únie do právneho poriadku Slovenskej republiky, t.j. prijímanie prísnejších zákonov ako stanovuje EÚ.
- **Jednotná metodika** – predstavuje dokument, ktorý stanovuje postup ministerstiev, ostatných orgánov verejnej moci a združenia na podporu MSP, ktorého záujmom a poslaním je podpora a rozvoj MSP v SR, pri posudzovaní vplyvov materiálu na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, sociálnych vplyvov, vplyvov na životné prostredie, vplyvov na informatizáciu spoločnosti a vplyvov na služby verejnej správy pre občana, ktorý bude predložený do medzirezortného pripomienkového konania a na rokovanie vlády SR.
- **Lepšia regulácia** – predstavuje súhrn ex ante a ex post nástrojov a procesov na zlepšenie tvorby politík a právnych predpisov. Lepšia regulácia stanovuje centrálné štandardy, pravidlá a ciele, vďaka ktorým sa legislatíva či regulácie pripravujú, posudzujú, schvaľujú, implementujú, vyhodnocujú a upravujú s cieľom zlepšenia transparentnosti právnych predpisov.
- **Sunset klauzula** – predstavuje ustanovenie o účinnosti a účelnosti právneho predpisu (zákonov, vyhlášok a pod.) pri napínaní stanovených cieľov. V prípade, že nedochádza k naplneniu požadovaného cieľa, je potrebné prijaté riešenie prehodnotiť a následne upraviť, príp. zrušiť.
- **One in – two out** – mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov. Predkladateľ materiálu na rokovanie vlády alebo na rokovanie Stálej pracovnej komisie je povinný za každé zvýšenie nákladov podnikateľského prostredia (IN) znížiť náklady podnikateľského prostredia (OUT) aspoň v dvakrát takej výške. Za každé jedno euro novej záťaže je teda potrebné navrhnuť zníženie záťaže aspoň v dvojnásobnej výške.
- **Priame finančné náklady** – predstavujú náklady regulácie, ktoré pozostávajú predovšetkým z daní, odvodov, ciel a poplatkov a ktoré znáša priamo dotknutý subjekt (poplatník).
- **Nepriame finančné náklady** – predstavujú náklady, ktoré musí dotknutý subjekt (podnikateľ) vynaložiť na účely zabezpečenia súladu napr. výrobu, služieb, interných procesov, vybavenia prevádzky s požiadavkami regulácie. Ide napr. o náklady spojené s nákladmi na zabezpečenie pitného režimu zamestnancov či náklady na vybavenie prevádzky elektronickou registračnou pokladňou. Medzi nepriame finančné náklady patria aj príplatky k mzde, príspevky zamestnancom, cestovné náhrady, stravné a pod.
- **Administratívne náklady** – predstavujú nákladové vyjadrenie času, ktorý strávi dotknutý subjekt (podnikateľ) realizáciou konkrétnych činností v súvislosti s dodržiavaním regulačných povinností resp. pri plnení informačnej povinnosti. Patria sem aj administratívne náklady súvisiace so samotným oboznámením sa s novou reguláciou a jej implementáciou.
- **Test MSP (Test vplyvov na malé a stredné podniky, resp. SME Test)** je procesný postup - analýza, zohľadňovanie a testovanie vplyvu právnych predpisov na MSP, ktorého výsledkom je Správa o výsledkoch testu

MSP ako povinná príloha analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie. Test MSP je buď vypracovávaný v rámci legislatívneho procesu, a to medzi prebiehajúcimi konzultáciami s podnikateľskými subjektmi a predložením navrhovaného materiálu do predbežného pripomienkového konania (ex ante) alebo je vypracovávaný ako hodnotenie a kvantifikácia vplyvov už schválenej a účinnej legislatívy na MSP (ex post). Test MSP zvyčajne pozostáva z konzultácií so zástupcami MSP, z predbežného posúdenia ovplyvnených podnikateľských subjektov, z merania vplyvu regulácie na MSP a z posúdenia alternatívnych možností a zmierňujúcich opatrení na MSP.

- **Small Business Act** (zákon o malých a stredných podnikoch) je iniciatíva EÚ na podporu malého a stredného podnikania, ktorá predstavuje komplexný rámec opatrení pre MSP s cieľom zabezpečiť ich udržateľný rast a konkurencieschopnosť na globálnom trhu. Tento akt po prvýkrát ustanovuje komplexný politický rámec pre EÚ a jej členské štáty prostredníctvom súboru 10 zásad, ktoré majú uľahčiť pochopenie a implementáciu politik na úrovni EÚ i členských štátov. Cieľom týchto princípov je odstrániť prekážky, ktoré malým a stredným podnikom bránia v raste a zvyšovaní konkurencieschopnosti a zabezpečiť podmienky pre tvorbu pracovných miest v sektore MSP.
- **Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov** bola zriadená k 1. októbru 2015. Jej úlohou je poskytovať metodickú podporu spracovateľom doložky a analýz vybraných vplyvov v priebehu ich spracovania, posudzovať kvalitu procesu posudzovania vplyvov, kvalitu vypracovania doložky a analýz vybraných vplyvov (ku ktorým vypracúva stanovisko v rámci predbežného pripomienkového konania a záverečného posúdenia vybraných vplyvov), a oboznamovať predkladateľa so stanoviskom k doložke a analýze vplyvov. Komisia sa nevyjadruje k vecnej stránke materiálu, ale posudzuje predkladané návrhy z hľadiska vplyvov na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie (vrátane testu malých a stredných podnikov), sociálnych vplyvov, vplyvov na životné prostredie, vplyvov na informatizáciu spoločnosti a vplyvov na služby verejnej správy pre občana.
- **Skrátené legislatívne konanie** - za mimoriadnych okolností, keď môže dôjsť k ohrozeniu základných ľudských práv a slobôd alebo bezpečnosti alebo ak hrozia štátu značné hospodárske škody, národná rada sa môže na návrh vlády uznieť na skrátanom legislatívnom konaní o návrhu zákona. V skrátanom legislatívnom konaní sa nemusia dodržať procesné lehoty stanovené rokovacím poriadkom NR SR (napr. návrh zákona sa nemusí zverejniť na webovom sídle NR najmenej 15 dní pred schôdzou, na ktorej sa uskutoční jeho prvé čítanie; neuplatňuje sa 30 dňová lehota na prerokovanie návrhu zákona vo výboroch a pod.)

WWW.LEPSIEZAKONY.SK

SLOVAK | BUSINESS | AGENCY

SLOVAK BUSINESS AGENCY | KARADŽIČOVA 2 | 811 09 BRATISLAVA 2

Zakladatelia Slovak Business Agency

